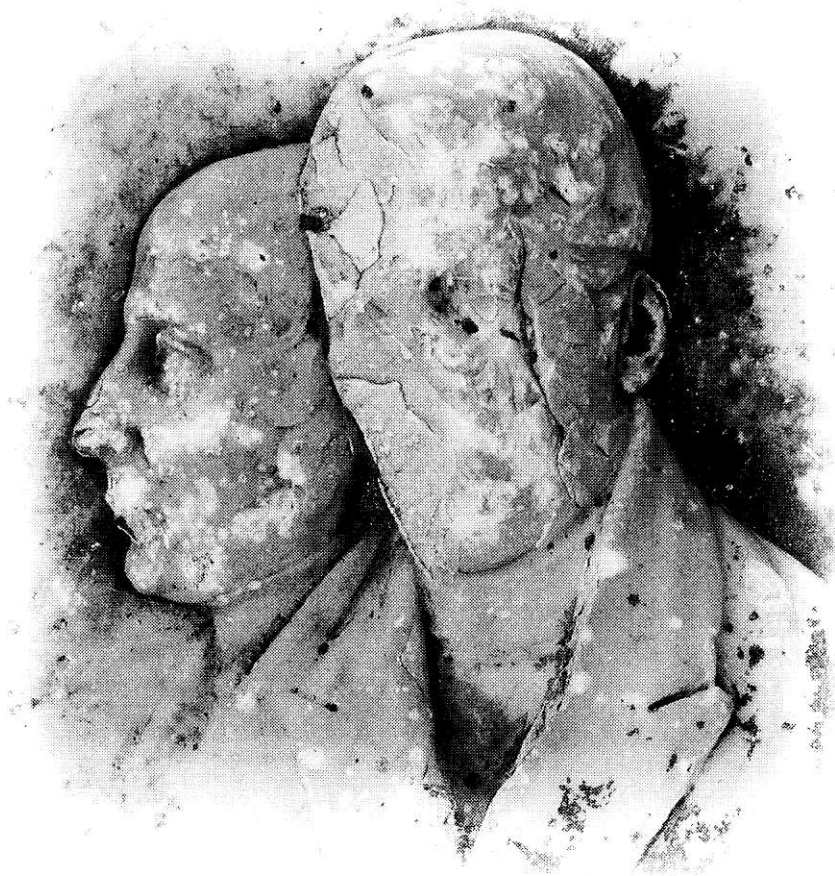

Ildfisken

TIDSSKRIFT FOR NY LITTERATUR

NR. 3, 1992

Ildfisken

Tidsskrift for ny litteratur

Nr. 3, 1992

Redaktion: Rikke Viemose og Carsten René Nielsen

Ildfisken udkommer tre gange årligt

Abonnement: 60 kr. årligt, 20 kr. pr. nummer

Ildfisken, Skejby Vænge 287, st., 8200 Århus N

Tlf.: 86 78 50 20. Postgiro: 8 04 79 95

Forsideillustration: Michael Lykke Jørgensen

ISSN 0906-5202

Et andet sted

Klokkerne ringer allerede igen, vognen holder parat, og de forbipassende spejlbilleder forvrænges i lakken. Der er kun to til at bære, en i hver ende, og de bruger ikke håndtagene på den hvide standardmodel. Den er blevet kørt på katafalken ned ad gulvet, men de bærer den de sidste meter, manøvrerer den ind i vognen som et stykke flyttegods. Han retter på de gule tulipaner, selv om det ikke er nødvendigt, og inden han lukker, børster han jorden ud af bilen, jorden, der dryssede ned fra låget.

Februarsolen er skarp og uden varme, og den forsvinder snart bag hus-tagene.

Et andet sted har en radio spillet dag og nat, ganske lavt, og det lød som en slags liv. Jorden er skrumpet ind i potterne, uret på væggen går stadig, og i alle rummene kan man høre hvert minut det tager. En eller anden har stirret tomt frem for sig og har set andre billeder, og har undret sig over, hvordan det hele er endt her.

Et andet sted har en dør været lukket i alt for lang tid, men låsesmeden behøver kun et øjeblik, og døren fejer bunken af gode tilbud op mod væggen. Måske en eller anden har tænkt, at rutine er sådan et underligt ord, men har ikke kunne finde på et bedre.

Et andet sted kom naboerne pludselig frem – så passede det, var det ikke også begyndt at lugte underligt? Er det rigtigt, hvad nogen siger, at lugten sætter sig i alt træværket, og at man er nødt til at brække det hele ned? Jo, det er vist rigtigt nok, og dørene blev igen lukket, men lugtene fra deres lejligheder blev i opgangen længe efter, lugten af andres liv.

Et andet sted er en lejlighed pludselig ledig. Sorte plasticsække bliver fyldt, og en marskandiser ser vurderende på nips og souvenirs, der ikke længere bærer nogen erindring. Vinduerne er blottede og solen falder sløragtigt gennem det beskidte glas, som gyldne søjler af lys og støv.

Et andet sted emmer de tomme rum af terpentin, væggenes lyse kvadrater dækkes, et andet livs skygebilleder males over. Det første nye lys er skarpt og hvidt, nogle kysser hinanden under en lampe, og deres skygger er store og urolige på de nøgne vægge.

Flyttegods manøvreres op ad trappen, og et eller andet sted i opgangen irriteres nogen over støjen.

Michael Halskov Christesen

På kirkegården

Her er de døde
og os levende
med hinanden
og foråret i hånden

Her er blomsterne
stenene
som de sidste smykker
De evige smykker
er os levende

Her er kirkegården
med foråret på vej
med sommer og vinter på vej
og os

Vi går med hinanden i hånden.

Noget i dig

Dine øjne
i nattens knugende tæthed
en varmblodig, styrtende ild

En mening

Noget i dig
går aldrig i seng

Det lyser.

Lilje

Hun bringer mig en lilje
og siger
det er en lilje
Jeg bringer hende en bog
og siger
det er en forførelse

Erotiske lilje
du forfører mig
Jeg bringer minder
i dine øjne
Hvisker
om endnu en nat.

Regnland

Regnland, alle sover
en mand går gennem gaderne
det er mig
på vej til dig

Mørk er septemberratten
jeg har nøgne
regnvejrøjne
hårdt er suset heromkring

Alle sover
hvisker mørket
hvor går du?
nattens ældste barn
kender skridtene vejen?
har du været der før?

Sikke det regner
og regner og regner
Du bliver nu en elskovsplante
modnes mer og mer.

Hest på et glastag

- et essay om ny, ung dansk lyrik

Fire hedder en af de mange bøger i den nyeste danske lyrik. Den er skrevet af Simon Grotrian og har været fast programpunkt for mig ved de efterhånden mange foredrag om ny lyrik, jeg har holdt rundt om i Danmark her i begyndelsen af 90'erne.

Fire, udgivet 1990, egner sig godt til at få tilhørerne lidt ud af busken, få en samtale i gang og også lokke smilet frem. Mange af digtene kan man skrive op på tavlen og få tilhørerne til at reagere på, f.eks. digtet "Svaner set gennem tårer":

0	0
2	0
0	2
0	0

Dette lille konkretistiske digt giver helt sig selv. Der er ikke brug for lange forklaringer for at få tilhørerne til at opleve digtet og tale om det lille eventyr om tårer og svaner, som digtet aflokkes o'et/nullet, "0", og to-tallet, "2". Nogle tilhørere reagerer negativt og siger "sikke noget pjat" og "skal det være lyrik", andre ser næsten som ved et trylleslag, at digte kan forføre kendte tegn og bogstaver til at give ny betydning fra sig og bringe os ud af den sproglige elendighed, som vi i så mange moderne "kommunikationssammenhænge" befinder os i. I det mindste er jeg sikker på, at når tilhørerne de næste mange dage skriver et to-tal, ser og tænker de på en svane.

Grotrians underfundige konkretisme i *Fire* er en af de måder, hvorpå dele af den nye lyrik forvalter og fortolker lyrikkens traditioner. Hvad der – for mig at se – først og fremmest karakteriserer en række nye digtsamlinger, er et tæt forhold til tradition. Den nye lyrik skriver sig hen over og ud af lyriske traditioner, følsomt og underfundigt som i Simon Grotrians version af konkretismen eller elegant og indlevet som i Carsten René Nelsens digtning, der kan blive til scenerier og sætstykker fra et surrealistisk univers, bl.a. Schades. "Med duftende skæv skorsten/ har jeg sejlet over byens tage/ når kattene langsomt vågner/ med duggen og solen i pelsen" – lyder det i en strofe i Carsten René Nilsens *Postkort fra månens bagside*, 1990, som smukt giver ekko af Schades vers, "Min sang suser i skorstenen", *Den levende violin*, 1926.

Tradition er nærværende og levende betydning i mange nye digtsalinger, og traditionen kan bruges uden pietetsfølelse og slet og ret som opspil og materiale som i Lars Bukdahls *Mestertyvenes tid*, 1989. "Det hele er et spørgsmål om/ blomster, udråbstegn og behændighed" – lyder det næsten som et signalement af hans digtsamlings drillende runddans med modernistiske forestillinger om katastrofe og kaos. Og behændigt er det, når Bukdahl i digtet "En rose gemmer sig", *Skyer på græs*, 1991, binder en lille ekstra knude på Gustav Munch-Petersens gamle slipsedigt "en lykkelig dag", trykt i *Samlede skrifter*, bd. I, 1959:

Jeg binder mit slips
og mærker i samme nu,
at en rose gemmer sig
under min skjorte,
blomsterhovedet rødmer
tyst mod mit bryst.
Mit slips er blå
og min rygsøjle hvid.

– skriver Bukdahl i "En rose gemmer sig" i dialog med Munch-Petersens vers: "...jeg har fået et nyt slips af gud,/ det er rødt og jeg binder det i en stor knude,/ en fugl har skidt på min nye frakke,/ paa den højre skulder/ paa min grønne frakke, ja, det er en lykkelig dag./ den var sort, før den blev ny og grøn..."

Nye og grønne bliver mange digte i deres ugenerte og af og til parodiske forbrug af tradition og tidligere tiders poetiske sprog. Megen ny digtning tager først og fremmest udgangspunkt i anden digtning, og man kan ind imellem synes, at Michael Strunges skildring af 80'er-digternes forhold til litteraturhistorien passer endnu bedre på 90'ernes nye, unge digtere: "Litteraturhistorien: et stort supermarked, hvor vi henter det, vi behøver", *Mai Strunge. Samtaler m.m.*, 1985. Men hvor der for 80'ernes digtere var tale om romantisk inspiration i traditioner, er der måske for 90'ernes digtere i højere grad tale om en skriven hen over og ud fra traditioner. Mange nye digtsamlinger tager fat i modernismens gamle arvegods og kan håndtere det både meget højtideligt og meget ualvorligt. En modernismens sene poserende, fascinerende og af og til grinende spejling af sit eget univers. Man kan mene, at en sådan digtning har meget lidt på hjerte og intet at erobre i sin betagelse af sig selv. Men for overhovedet at blive synlig og tydelig for sig selv som digtning, har lyrikken i sin moderne historie måttet referere til traditioner, ellers forsvinder den for sig selv og bliver til kommunikation. I en modernitet, hvor enhver kommunikation har fået fiktionens præg, og kunsten allerede længe har været uden aura, fordi den fysisk er bragt tilstede overalt, er kunstens mulighed for at genkende sig selv blevet traditionsforholdet. Hvad der gør lyrikken identificerbar som kunst for læser og digter, synes ikke længere at være genrens sproglige og

tematiske særpræg og originalitet. Kunst bliver en moderne lyrik i referencen til anden kunst, det være sig digtning, musik eller billedkunst. Hvad der før i tiden kunne eller skulle signalere åndsfællesskab, formidler nu især kunstnerisk autenticitet. I traditionsforholdet bevarer digtningen sin livsnødvendige eksklusivitet over for en kultur, der tilstræber at gøre os alle kunstnerisk kreative.

Den unge og nye lyrik forsøger måske at overleve en omklamrende kultur i sit forbrug af traditioner, men selv om faren for at blive, hvad en lidt ældre kollega til de unge, Thomas Boberg, i et digt i sin samling *Marionetdrømme*, 1991, kalder "altmodisch" kan lure i et sådant traditionsforhold, forhindrer det ikke lyrikken i at vove meget og også afsøge nye horisonter.

Karen Marie Edelfeldts *tysk*, 1989, kan læses som et forsøg på at nå ud gennem moderne larmende billedflader og fiktioner og frisætte livstegn i krop og sprog.

... i mine drømme gungrer
utydelige kræ
skumringsbæster i tummel
og en ubændig vrælen
ligger under TVskærmen ventende
de dunkleste skoves varmeste dyr
stimler sammen i mine fingre
mellem tremmer og vil ud

der er en flugt i musklen i min hånd
tropefugl hamrer mod buret
et skrig der sitrer betonen igennem
der er et skrig
det levende ofres for Virken altid

...

– hedder det i den femte sekvens af Edelfeldts digtsamling, som er det mest gennemført civilisationskritiske værk fra den yngste digtergeneration. Der er et meget langt stykke vej fra denne romantiske vildskab og modernistiske sprogføring til David Læbys spæde centrallyriske kærlighedspoesi i debutsamlingen *Himmeltegneren*, ligeledes fra 1989. Men også den er en begyndelse i romantisk længsel og hjemløshed.

... Når jeg siger, jeg
længes hjem, er det
dig, jeg længes mod
– lad os forenes –
blive sky eller flod ...

Læbys forsigtige poesi er langt fra enestående. Flere digtere i ny, ung lyrik starter meget stilfærdigt i det minimale og absolut beherskede, bl.a. Annemette Kure Andersen med *Dicentra spectabilis*, 1991. De fleste af samlingens digte er på under tyve ord. Poetisk sprog er blevet kostbart for denne digter, og digtene former sig som ganske små mobiler, der skal holde stand i det modernes sproglige blæst og forvirring. Kure Andersen tvinger sin læser til at hæfte sig ved den mindste betydning i hvert af digtene som i det følgende sankthansdigt:

I brand

Hvidtjørnen
blomstrer

Årets længste dag

Syv ord, der bygges ind i hinanden og danner en figur, hvis betydninger taler med og mod hinanden. Annemette Kure Andersen fortæller om sit værk, at digtningen er “det rum, hvor det er muligt at være til stede i kraft af udfoldelsen af det æstetiske som tilværelsesform...”. Forestillingen om det æstetiske som tilværelsesform og tanken om den nødvendige sammenhæng mellem liv og digtning er på forskellig måde udtalt af flere 1991-debutanter. Lene Henningsen understreger:

“Det er mere nødvendighed end leg, hvis det skal hedde et poetisk projekt må det også hedde et livsprojekt. Grænserne mellem drøm, liv, digt og virkelighed er digtenes egentlige kerne, i overskridelserne og udforskningen mødes det fremmede, mødes du’et, mødes fortid, fremtid, mulighed”. Den alvor, hvormed digtet her opfattes, bliver i Lene Henningsens *Jeg siger dig*, 1991, til en stor koncentration om at bringe betydninger i bevægelse, få digtene til at skrive sig frem og strømme ud af drømme, fortid og visioner, så de bliver en verden, dvs. et forhold mellem jeg, du, sprog og liv. “Drømmens sætning, hjælp mig med at finde mit land, kom igen som en puls, rækker af væltede ord. Ventende at du i morgen er med, fanget ind vidende hvor, af stedets modige farver, de lyse mønstre i gaderne. Brændende roligt ind i tiden hvor virkelige breve sendes” – hedder det i en af sekvenserne i *Jeg siger dig*.

Denne alvor og nødvendighed i poesien er måske også en måde, hvorpå digtningen som kunst stræber efter at vinde aura. Nødvendighed, alvor, ja tilmed selvhøjtidelighed har digtningen naturligvis altid haft, men selve tematiseringen af nødvendigheden og alvoren er blevet et markant træk. Digtningen ses ikke længere som tilværelsesudfald, eksempel på/tilfælde af liv og sprog, men som det nødvendige og ultimative sprog og liv – og det er oplagt også et af modernismens ældre arvestykker. En Højholtsk poetik synes af nogen forladt til fordel for en højtidelighed i poesien.

Derude bag ordenes tynde skulpturer, den blå aske
bag bladenes fald
der mærker jeg din sårede stemme, tynget af år og jordens forvandling
Ved du, at der er dage hvor vi mødes i ånden
at der er øjeblikke, hvor vi er ét
Jeg husker en tur i den botaniske have
det var som blæsten havde knyttet en regn af konfetti til hvert træ
hver lille plante
et visitkort, et navn til hver enkelt
Sådan faldt dine ord, dine digte
midt ned i mine dage, midt ned i mine timer
og jeg vidste hvad jeg var

– lyder det i “Digter” i Jesper Bergs debutsamling *Ingen bedre tid*, 1991. “Digter” skaber aura både af skriftens traditionsforhold og nødvendighed; digtningen er forpligtelse og identitet, en eneste mulighed for at knytte forbindelsen mellem sprog og liv.

En fortolkning af digtningen som identitet er udtrykt allerede i titlen på Nicolaj Stochholms debutsamling, *Biografi*, 1991. Men den biografi, der kommer på tale, er ikke nogen personlig livshistorie, derimod et jeg’s opdagelse af sig selv i sprogets landskab. Digtningen bliver her ikke en jeg’ets kommen til verden, men en jeg’ets opdukken i sprogets og metaforens univers.

... natten blev
en sol
i mit bryst: jeg er

Forbindelsen mellem sprog og liv må helt og holdent afbrydes, måske for igen at kunne skabes.

... jeg definerede min egen bevægelse
alle mine kærtegn sprængtes
hvert ord førte mig længere bort ...

Den nye, unge digtning tumler med store spørgsmål og forpligter gerne sig selv på sine forskellige projekter, hvad enten de består i drillende at lege med sprog og verden, skabe dialog med traditionen eller nødvendiggøre og højtideliggøre sit udtryk. Ind imellem kan digtningen føles trang og smal. John Bang Jensen billedliggør denne oplevelse i et digt i sin debutbog, *Det meste er sandt*, 1991:

RUMMET ER så stort
at jeg lige netop kan være i det

hvis jeg ikke bevæger mig
eller trækker vejret

Rum er der i ny og ung digtning, selv om både læser og forfatter af og til kan få åndenød i mange smalle digte og længes efter en oprørske hvirvelvind til at ryste de fine og velskabte strofer, som kan opleves i så mange nye digtsamlinger. "Jeg/ er en/ flænge af sprog/ i verden" – skriver Esben Andersen i et digt i *Under trommens sorte hvirvel*, 1991, i et signal om, at hvirvelen i hvert fald af ham ikke er glemt.

... Jeg er så vred!
Jeg er i ledtog
med et vulkanudbruds faldende sten,
med oversvømmelser
og med det åbne hav,
der ikke vil andet end drukne ...

– udbryder jeg'et i Janus Kodals digt "Dagene" fra hans debutsamling *Antologi*, 1991, men stemmeføringen er også blid og let: "... Lyset i dit ansigt så klart:/ vi er som to sommerbørn/ på himlens feriekoloni ..." – hedder det i et af hans digte.

Den nye og unge digtning kan måske lignedes med et digt af Simon Grotrian fra *Fire*, 1990:

Hest på et glastag

U U

U U

Lysten til og nødvendigheden af at forføre sprog og tegn til ny betydning er tilstede på samme måde som det aftryk og billede, Grotrian pludselig kan få bogstaverne til at danne i sit digt. Digtningens hest, Pegasus, færdes på et glastag, hvorfra man kan se direkte ned i traditionen og samtidig spejle sig selv. Og skulle glasset briste, kan stumperne vise sig at være interessante. At Pegasus også har vinger og kan løfte digter og læser mod andre horisonter anes.

Litteratur:

Esben Andersen: "På hovedet i afgrunden", *Under trommens sorte hvirvel*, 1991.

Annemette Kure Andersen: "I brand", *Dicentra spectabilis*, 1991. Pressemeddelelse fra Borgens Forlag i anledning af Annemette Kure Andersens debut.

Walter Benjamin: "Kunstværket i den tekniske reproduktions tidsalder", *Kulturindustri. Udvalgte Skrifter*, 1973.

Jesper Berg: "Digter", *Ingen bedre tid*, 1991.

Lars Bukdahl: "Katastroferne i parken", *Mestertyvenes tid*, 1989, "En rose gemmer sig", *Skyer på græs*, 1991.

Karen Marie Edelfeldt: Afsnit 5, *tysh*, 1989.

Simon Grotrian: "Svaner set gennem tårer", "Hest på et glastag", *Fire*, 1990.

Lene Henningsen: "Mod rummet", *Jeg siger dig*, 1991. Pressemeddelelse fra Borgens forlag i anledning af Lene Henningsens debut.

John Bang Jensen: "Rummet er så stort", *Det meste er sandt*, 1991.

Janus Kodal: "Dagene", "Disse døgn sender vi til himlen", *Antologi*, 1991.

David Læby, "Kærlighedsvæsen", *Himmeltegneren*, 1989.

Anne-Marie Mai: *At læse digte*, 1991.

Anne-Marie Mai/ Michael Strunge: *Mai Strunge. Samtaler m.m.*, 1985.

Gustav Munch-Petersen: "En lykkelig dag", *Samlede skrifter*, bd. I, 1959.

Carsten René Nielsen: "Septembers mørke skove", *Postkort fra månens bagside*, 1990.

Jens August Schade: "Min sang", *Den levende violin*, 1926.

Nicolaj Stochholm: "Tavshed (traktat)", "Vanddigtet. Skabelse", *Biografi*, 1991.

**At give hånd – (Fistfucking)
(eller “kritik af praxise gris”)
(ellelleeeellellellelllshejhoehldt)**

først
fingeren
og så kommer resten af
hånden
så – nu har jeg hele
hånden nede i digtet

og nu:
TAG DIGTET BAGFRA
(LÆS: NEDEFRA OG OP)

(man slipper for at få lort på fantasien)
det er dejligt at gøre sådan noget i en tekst

læsevejledningen
ahhh – nu er hånden helt oppe ved

hånden oppe i digtet
så – nu har jeg hele
hånden
og så kommer resten af
fingeren
først

I telefonen i teksten

det må du altså rundstykke
det var dælme ikke for sådan at blive personlig
men jeg er jo selv for ung til at have oplevet ungdomsoprøret
jeg lever jo i en helt anden verden
nu tømmer snart sagt alle jo bare tekster
(for meningen – forstås)
og så var det bare at hånden kom over mig
jeg VIDSTE bare lige pludselig hvad jeg skulle gøre
jeg vidste at det var MENINGEN
det var enormt FLIPPET
og DET MEST FLIPPEDE var da jeg sad der med klør5
i ekstremiteterne
så kom min søn (5 år – tilfældigt eller hvad siger du)
og pegede på mig med en REVOLVER og sagde HANDSUP
jeg synes alligevel det var RET så TILFÆLDIGT i gåseøjne, hvis
du ved hvad jeg mener, nå nu ringer telefonen, skriver videre
når jeg har snakket

hej igen vil du høre det mest FLIPPEDE??????
Gæt lige engang hvem der ringede, nå ja jeg har selvfølgelig
lige fortalt det

3 dage varede morgenen

3 dage varede morgenen, og en måges bane flækkede himlen i to, inden den forsvandt ind i flokken, der lå og sejlede som en skrigende snurretop over havet, over en lille båd, sikkert en fiskekutter, det var svært at se herfra. Flokken af måger fortsatte i cirkler udad, fortsatte ud af hans synsfelt, derude yderst hvor den atter helede himmel samledes med havet. Han frøs lidt om fødderne, ikke meget, ikke mere end at han ville blive stående her i vandkanten lidt endnu, bare lidt endnu, indtil hans fødder var helt væk i de tusinder af små sten, i kviksandet, og så ville han rive sig løs og løbe længere ind på stranden, bare for lige at få varmen, og tusinder af andre små sten ville klæbe til hans fødder, og han ville lave fodspor i sandet og bølgerne ville fjerne nogle af dem, dem i vandkanten, der hvor bølgerne kravlede op på land, de ville tage hans fodspor med ud i havet, og de ville sejle langt væk, som om at han havde gået på vandet.

Og så ville han skrabe sandet af fødderne igen, og gå hen for at se til sine fisk. De lå i det hul, han havde lavet til dem, så de kunne svømme rundt, men ikke væk for det var jo hans fisk, han havde selv fundet dem. Måske var de døde, måske var nogle af dem døde. Dem der bare lå i overfladen og ikke ville bevæge sig. Han holdt dem nede under vandet med en finger, de skulle jo være under vandet, ligesom den der svømmede, den der svømmede rundt i hans vand, men de andre ville ikke, de ville ikke blive under vandet som den der svømmede rundt. Han opgav dem, de ville ikke, de ville ikke svømme som fisk gør. Måske var de døde, måske skulle han hellere begrave dem.

3 dage varede morgenen, og mågerne der havde fulgt efter den lille båd fløj nu rundt længere nede ad kysten, et stykke væk. Eller også var det nogle andre måger, det var svært at se, det var svært at se forskel på måger, de lignede alle sammen hinanden, ihvertfald når de var så langt væk.

Og pludselig var pigen kommet, hun var kommet oppe fra huset, og havde pludselig stået der i bakkerne, de bakker der lå mellem stranden og vandet og huset. Og hun havde spurgt hvad han hed, hvad hans navn var, og hun havde sagt at hun kom fra det hvide hus, og hun havde spurgt om det var hans fisk i hullet med vandet, og hun havde spurgt om de skulle lege, og hun havde en rød kjole på og sandaler og hun var lyshåret ligesom han selv var lyshåret, og

hun havde stået der og spurgt, om de skulle lege. Han kendte huset, han havde været deroppe, han havde stået udenfor, uden for huset med de store vinduer, der lignede øjne når solen kom tilbage fra dem og man stod nede på stranden. Så var det som om, at huset havde soløjne, glasøjnene blev til soløjne der lyste. Og han havde set, at der var mågeklatter på vinduerne, ligesom han havde set at insekter sad på bilruden, som små sorte klatter. De lignede ikke rigtige insekter ligesom fluerne han havde i vindueskarmen, de var blevet underligt flade, så de mere lignede små sorte klatter, små næsten runde klatter, ikke som de insekter der sang for ham når det blev sort udenfor, dem der fløj om hans lampe og sang for ham om natten, på sådan en summende måde mens de fløj rundt.

Og han havde tænkt på, at mågeklatterne lignede lidt solformørkelser, ligesom han vidste at månen kunne lave solformørkelser, sådan var klatterne formørkelser i soløjnene, når solen ramte husets vinduer, og de skinnede ligesom solen.

Og han havde set den blinde kysse den blinde gennem glasøjnene, og han havde også fortalt det til pigen, den blinde der kyssede den blinde.

3 dage varede morgenen, og yderst derude hvor himlen og havet samledes fløj en måge, der var kun én måge, og den lille båd var der ikke. Han stod i vandkanten, hvor bølgerne kravlede op på land, og hans fødder blev væk i sandet, i de tusinder af små sten, og måske skulle han begrave fiskene, måske var de allesammen døde. Ligesom insekterne i vindueskarmen, de insekter der sang for ham når det blev sort udenfor, de insekter der sang for ham om natten. Han ville snart gå op i det løse sand igen, det der klæbede til fødderne, det der nåede op til bakkerne, bakkerne med græsset, hvor huset lå hvidt og skinnede bagved.

Og han så, at der lå noget ovre ved de store sten. Han havde prøvet at gå på stenene, men de var glatte, de var våde og glatte og bølgerne kom hele tiden kravlende ind over dem. Der lå noget ovre ved stenene, det lå og bevægede sig i vandet, en rød bylt lå ovre ved stenene. Og en bølge foldede bylten ud til en rød kjole, der antog formen af en lille pige, og bylten foldedes sammen igen og bølgerne slog ind over stenene. Han genkendte pigen, fra huset med glasøjnene.

Og da han nåede op til huset kyssede den blinde den blinde.

René Jean Jensen

himlen
horisontens vulkanånde
bæres oppe af
tagryggenes tyste offer
bæres oppe af
telefontrådenes menings skarpe liner

himlen
denne vinters terning
lavaøjne
baglæns slået ind i det nye magiske år
ejer alt
i nuets koldt hvirvlende blindhed

himlen
famlende
før alt er kastet
byder dagens nyfødte folkeslag velkommen
i de første timers gazelys

hernede
er sne ventende vand
og snart er den næste dag
i udbrud

floden
giver sig helt ud
til havet
bølgenes glemsomme tid

på stille dage
ud
flodens rørstrømske tale om
sig
de sidste blade fra oktoberdisen

ud
til ålenes hav
evige
for ålens skind
er dens erfaring

floden
er altid
aldrig hvor floden
er

unægtelig få fugle
jeg finder døde dvaske
på marken

ikke som dengang
solsorte lå som flade jordknolde
spredt over græsset
og pirkede man
let og vrængende til
kadaverne
var de florlette som
en håndfuld mel i køkkenet om natten

nu søger de andetsteds hen
døende
skriger i nattens døvtide
og flakser betænksomt
mod et hemmeligt sted
og siger ikke mere

et suk
er en flis af en tanke
toppen af et selvforglemmende isbjerg

jeg
er hvad jeg tror
er en isbryder
er jeg

du
stille som i det telt
de elskende forlod
favne fra ord
dine øjne

jeg
vil redde alle fra dette forlis

jeg
støder ikke mod suk
lader mig ikke sænkes
og er
forøvrigt en habil svømmer

jeg
er hvad jeg var
er jeg

uforandret som min kurs

i basunens guldskygge
løber
alle efter sneglen der bed deres haser
revolutionen der trak
sit fanfareslim
gennem de gulddunkle gader
gennem kirkegårdens forladte stilhed
gravstenenes dødetunger
grådige i røgen fra de sidste

i basunens guldskygge
samlers
alle de dødes negle

skibet må sejle

der gives dage
hvor der ikke kan skrives
hvor øjne klæber af
stækkede voksord
hvor intet vil fødes
og sparker knivfodet

dage
hvor hænder falder
mod i morgen

sådan en dag
uden ord
var i går

Jamal Jumá

Kærlighedsdigt

Drøm når du sover
om en bananlund
som svømmer under sommerregnen,
og tag mig med dig.

Drøm når du sover
om nattetræer
som drypper på dine øjenlåg,
og vågn ikke for at tørre dem.

Drøm når du sover
om floder vi aldrig har set,
og sejl uden frygt,
jeg vil vække dig før du farer vild.

Drøm når du sover
om vejene som fører til vores hus
og dem der ikke fører tilbage.
Gå da uden at glemme mig.

Blomst i et glas vand

(Til Kathrine)

Du er alene i værelset
siddende foran spejlet
kigger på det
og prøver at huske
mine øjnes farve.

Jeg er alene i værelset
stående foran spejlet
og kigger på mit ansigt
prøver at genkende dine træk.

Spejlene sover
og hukommelsen er doven...
spejlglassene glemmer ansigterne
og blomsten er stadig
i et glas vand...

Poetik

JEG SER det for mig forskudt
forskudt sådan som når
visse ændringer indtræder om aftenen
ikke på den måde ændringer som når
noget bestemt sker
men netop

uden at bestemte ting sker
ser jeg for mig en serie billeder
jeg halvvejs rejser mig i
måske lige netop strejft
måske af ord som

sand og klokke
og ingen verdens ting

John Bang Jensen
(fra "Det meste er sandt")

Udad og ned. Nedad og ud. Til sidste ark, til
grænsen hvor musklerne synger træthed og struben
folder dig ind.
Under regnens kant pudser svanerne de grå dragter,
besat af næbbets orange, et varsel, et ophold i
de kølige stuer, og alt de kan gøre mod hinanden,
at passe på sig selv. I lommerne gemt under vingen
smeltende krystal, krydsende vandet, en bro et
faldende punkt af lykke angst holdt fast, et ærmes
bløde stof erindring, våde kinder mod dagen, giv
os følelsen, giv os regnens grå dun, giv os et
kløftet skrig ned over kroppene, et tegn reddet ud
af søens sværtede kæber, det yderste og alle
skikkelser i ét, giv dybt sammenfiltrede fingre
bedre og bedre ord.

Lene Henningsen
(fra "Jeg siger dig")

Kærlighedsvæsen

Noget umisteligt
uerstatteligt, umuligt
er tabt for alt for længe
siden, før det laveste liv
fik navn (menneske)

Når jeg siger, jeg
længes hjem, er det
fjerne tider, jeg
drages imod
– Engang var vi flod
men du fordampede
tog form af en sky
(en hvid skikkelse
følger mig stadig når
gråden er nærmest og
angsten er hurtigst)

Når jeg siger, jeg
længes hjem, er det
dig, jeg længes mod
– lad os forenes –
blive sky eller flod
for der vil altid
være liv, jeg følger
dig ud – Du har
ændret form
skiftet navn, flygtet
er du med mig indeni

Så kom nu – osse du
længes vel hjem –
din tvivl er vel
snarere glemsomhed
– Husker dig på:
Engang var vi flod
husker dig på:
Ja, nu kommer jeg

David Læby
(fra "Himmeltegneren")

Hvem jeg er

Jeg har en kuffert stående
for enden af min seng
lystne kys i mine lommer

Det interesserer mig ikke
hvem jeg er eller hvem
jeg kunne være

Jeg er og jeg drømmer
om digtere der skriver kærlighedsdigte
hvidt på sort på landevejene

Og for ikke så længe siden
havde jeg besøg af manden
der aflæser elmåleren

Carsten René Nielsen
(fra "Fordi fugleskræmsler ikke
drømmer")

, så længe ventede jeg
på at ordene skulle blive stumme, at de endelig skulle falde sammen
til en skrift, der ville afspejle en anden støj end strubens

Ord der ville være mørkets transformatorstation, nattens knitren
der fanger
vilde punkter i universet og skygger af det vi ved er ingenting

En anden frekvens. Det vi søgte
en tidlig morgen langs vandet og som vi troede
at skimte ude i horisontens bræmme, eller når vi vekslede

i trafikken af forsigtige blikke, mens metropolen solmoden slap
reklamernes jævnstrøm gennem natten; men
som lå lige her i os

Vi der fødtes
i døgn driftens ekzem og hjertesaft, på nippet
af en abort og med hjerterne ibrændte occidentens svovl blomst

byens symboler, dens sodede våbenmærke
Jeg vågnede til kontinentets skinnende sirene, den ny dag
med drømmens hane spændt

Et let tryk, som på en hybenfrugts plasticrøde kapsel
og støjen af hjertets metropol strømmede
som kløpulver

mod min halvåbne hånd: Støjen

Jesper Berg

(fra "Ingen bedre tid")

Kim Johannessen

Morgen

I gløder fra dagen
åbnes mit vindue
lader kroppen tænde
i øjet

Løftes ud af hiet
over grænsen
til en anden verdens
tag

Lader sanser vækkes
i et tidsligt tiltag
med lysvindende formers
fødsel

Og i lyset mellem skygger
lever livets refleks
giver verden blik i kroppen
sender kroppens blik i verden

Hen over dagen

I øjet,
et vidne om verdens kys,
lader sandheden sine skrig stå stille
om døden
som hud trukket sammen i et ar

I dagen,
en tidløs hinde af lys,
lader drømme sig dræne
mod åbne døres tomme rum

I regnen,
en trommetrinsdans gennem rummet,
lader stilheden sig høre
som dråber mod mine ruder

I hjertet,
en blodigt bankende muskel,
lader skyer sig uvarslet åbne
mod stille strøg af sol

En stille satyrs sang

Kom dog nærmere
du levende, smukke
kom dog nærmere
end kølige kys

Lad dig lokke
mod huden
lad dig lokke i havn
kom dog nærmere
min kølige kvinde

Find da ro i uro
lad dig ride i rytme
giv nu hjerte i øjets vilje

Hold så fast
slip dig løs
lad dig drive af
drivende elskovsvarme

Og se, kære engel
du har tabt dine vinger
men flyve
det kan du stadig

Luk nu dine øjne
svøm væk
svøm væk
og mærk dit hjerte smelte

I dette nummer:

Jesper Berg (født 1967): Digtsamlingen "Ingen bedre tid" (Borgen, 1991). Michael Strunge-prisen 1991.

Birte Blønd (født 1932): Digte i Hvedekorn og antologien "Tigre på spring" (Danmarks Radio, 1990).

Michael Halskov Christesen (født 1969): Digte i Hvedekorn.

Lene Henningsen (født 1967): Digtsamlingerne "Jeg siger dig" (Borgen, 1991) og "Sabbat" (Borgen, 1992).

Jesper Uhrup Jensen (født 1965): Novelle i "Begyndelser 1989" (Borgen, 1989). Noveller og essays i Politiken. Radiosatire for Danmarks Radio. Dramatikerdebut med stykket "Franske liljer" (Kanonhallen, 1991).

John Bang Jensen (født 1964): Novelle i "Begyndelser 1987" (Borgen, 1987). Digtsamlingen "Det meste er sandt" (Borgen, 1991).

René Jean Jensen (født 1971): Digte i antologien "20 under 30 til 90'erne" (Borgen, 1991).

Kim Johannessen (født 1969): Debut.

Jamal Jumá (født 1956): Debuterede på dansk med digtsamlingen "Bogens bog" (Samleren, 1990).

Michael Lykke Jørgensen (født 1965): Uddannet fotograf hos Poul Ib Henriksen, medlem af fotogruppen "Square Chair".

David Læby (født 1969): Digtsamlingerne "Himmeltegneren" (Gyldendal, 1989), "Flyvende sommer" (Gyldendal, 1990) og "Lyden af levende" (Gyldendal, 1992).

Anne-Marie Mai (født 1953): Lektor ved Center for Nordiske Studier, Odense Universitet. Har blandt andet udgivet "Mai Strunge. Samtaler m.m." (Borgen, 1985) og "At læse digte" (Borgen, 1991).

Carsten René Nielsen (født 1966): Digtsamlingerne "Mekaniker elsker maskinsyerske" (Borgen, 1989), "Postkort fra månens bagside" (Borgen, 1990) og "Fordi fugleskræmsler ikke drømmer" (Borgen, 1991). Michael Strunge-prisen 1989.

Jacob Stærmose (født 1970): Novelle i "Begyndelser 1989" (Borgen, 1989).

Niels Thomsen (født 1960): Digtsamlingen "Kærlighed tegner lyst" (Vindrose, 1991). Novellesamlingen "Den grimme fortælling" (Vindrose, 1991).

Birte Blønd

Når det bliver sommer i paradys

puden er blå
og hvidtørnet
ansigterne vendt
mod hinanden
han stryger hendes
hvide hud, og hun
hvisker, at hun ikke
nu
her
en anden venter
hjemme
indtil

men på øen,
siger han,
i huset
med verandaen,

det er snart sommer

hun rejser sig
og knapper blusen